הַצָּרִיךְ מִן הַדְּפָנוֹת וְנִשְׁלַם הֶכְשֵׁר סֻכָּה הוֹסִיף דֹּפֶן, לֹא מִיתְסָרָא, אֲבָל אִם עָשָׂה אַרְבַּעְתָּן * סְתָם, כֻּלָּן אֲסוּרוֹת וּמְקֻצּוֹת. הַגָּהּ: וְכָל זֶה לֹא מַיְירֵי (ט) אֶלָּא בְּסֻכָּה שֶׁיָּשַׁב בָּהּ פַּעַם אַחַת, * אֲבָל אִם הִזְמִינָהּ לְסֻכָּה וְלֹא יָשַׁב בָּהּ, * לֹא נֶאֶסְרָה, * דְּהַזְמָנָה לָאו (ג) [ג] מִלְּתָא הִיא (הגהות אשר"י פרק המביא (מיהׄ פ"ד סי' ג)):

ב [ד]וְכֵן (ז) [ד] **אֲכָלִים וּמַשְׁקִים** (י) **שֶׁתּוֹלִין בַּסֻּכָּה** (יא) **כְּדֵי לְנָאוֹתָהּ,** (יב) * **אָסוּר לְהִסְתַּפֵּק מֵהֶם * כָּל שְׁמוֹנָה,** (יג) **אֲפִלּוּ נָפְלוּ.** (יד) *(וּבְיוֹם טוֹב וְשַׁבָּת (טו) אָסוּר לְטַלְטְלָם, (ה) * דְּמֻקְצִים הֵם) (טור). **וְאִם הִתְנָה עֲלֵיהֶם** (טז) **בְּשָׁעָה שֶׁתִּלָּאֵם,** [ה]**וְאָמַר אֵינִי בּוֹדֵל מֵהֶן** (יז) **כָּל בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת** (יח) (שֶׁל שְׁמוֹנָה יָמִים)

ד בְּרִיתָא בִּיצָה ל' (ע"ב).
ה אוֹקִימְתָא דְּאַבַּיֵי וְרָבָא שָׁם.

בַּאֵר הֵיטֵב

(ג) **מִלְּתָא הִיא.** וְקָשֶׁה, דִּבְסִימָן מ"ב סָעִיף ג' כָּתַב דְּהַזְמָנָה לְגוּפָהּ הַקְּדֻשָּׁה מִלְּתָא הִיא. וְיֵשׁ לוֹמַר דְּתִשְׁמִישֵׁי מִצְוָה קִילֵי טְפֵי. וְנִרְאֶה לִי דְּמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ סֻכָּה בִּנְוִיָּה מִשָּׁנָה לְשָׁנָה, מִכָּל מָקוֹם אֵינָהּ אֲסוּרָה עַד שֶׁיָּשַׁב בָּהּ בְּחָג, אַף עַל פִּי דִּכְבָר יָשַׁב בָּהּ בַּשָּׁנָה שֶׁעָבְרָה, מִכָּל מָקוֹם כְּשֶׁעָבַר הֶחָג בְּטֵלָה קְדֻשָּׁתָהּ, וְצָרִיךְ מַעֲשֶׂה אַחַר שֶׁתָּחוּל קְדֻשָּׁתָהּ. מְגַן אַבְרָהָם (ס"ק ב. ג): **ב (ז) אֲכָלִים.** וְאִם יוֹדֵעַ שֶׁהַיְלָדִים יֹאכְלוּ מֵהֶם, מוּתָּר שֶׁלֹּא לְתָלוֹתָם, סֵפֶר חֲסִידִים סִימָן רס"ג. וְלִי נִרְאֶה דְּיֵתָנֶה עֲלֵיהֶן. מְגַן אַבְרָהָם (ס"ק). וּבְלִבַּד שֶׁלֹּא יִנָּתְקוּ הַחוּטִים: (ה) **דְּמֻקְצִים.** דְּבַמֻּקְצֶה לְמִצְוָתוֹ אֲפִלּוּ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר שֶׁמְּעוֹן מוֹדֶה דְּאָסוּר:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

דְּהַזְמָנָה לָאו מִילְּתָא הִיא, עַיֵּן שָׁם: **[ג] מִלְּתָא הִיא.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בִּרְכֵי יוֹסֵף (סק"ע) שֶׁהֵבִיא בְּשֵׁם מֹהַרַ"י מוּלְכּוֹ, שֶׁדִּבְרֵי סֻכָּה מְיֻחָדִת, אָסוּר לְהָנוֹת בְּכָל הַשָּׁנָה. וְכָתַב הַבִּרְכֵי יוֹסֵף עַל זֶה, אֲבָל רָאִיתִי לְהַמְּגֵן אַבְרָהָם דְּסָבַר לְהַפֵּךְ וְכוּ', מַשְׁמַע דְּמִסְכִּים לְהַמְּגֵן אַבְרָהָם. וַאֲנִי לְדִירִין פְּשִׁיטָא שֶׁאֵין בֵּית מִחוּשׁ, דְּיֵרִין שְׁנוֹהֲגִים הֵתֵר, כָּל קְדֻשָּׁה דִּבְיָמִי הֶחָג אַדְּעִתָּא דְּמִנְהָגָא הִיא שֶׁתַּחֲזֹר לְהֶתֵּרָא, וּכְהַתְנָה בְּפֵרוּשׁ דָּמֵי. וּמִכָּל מָקוֹם מַה שֶּׁכָּתַב הַמְּגֵן אַבְרָהָם שֶׁצָּרִיךְ מַעֲשֶׂה אַחַר שֶׁתָּחוּל קְדֻשָּׁתָהּ, צָרִיךְ עַיִּין, דְּאַפְשָׁר אַף בְּלֹא מַעֲשֶׂה חֻלָּה הַקְּדֻשָּׁה כְּשֶׁמַּגִּיעַ הֶחָג, דְּאֵין זֶה דּוֹמֶה לְהַזְמָנָה, דְּהָכָא לֹא פָּקַע הַקְּדֻשָּׁה לְגַמְרֵי, רַק עַל דֶּרֶךְ תְּנַאי לְבַד. וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ג) שֶׁכָּתַב עַל דִּבְרֵי הַמְּגֵן אַבְרָהָם שֶׁצָּרִיךְ עַיִּין, וְאֶפְשָׁר כַּוָּנָתוֹ לְמַה שֶּׁכָּתַב בְּכַוָּנוֹת הֶחָג דְּבָעִינַן שֶׁיְּהֵא מִן הַמֻּבְחָר לְהַתְנוֹת עֲלֵיהֶן, וְהָכָא שֶׁמַּגִּיעַ זְמַן הֶחָג וְהוּא עֲדַיִן בְּסֻכָּתוֹ, אֵין לוֹ לְהַתְנוֹת עֲלֵיהֶן, וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁאֵין לוֹ לְהַתְנוֹת עַל הַקְּדֻשָּׁה שֶׁבְּסֻכָּתוֹ, וְצָרִיךְ עַיִּין בְּכָל זֶה. וְעַיֵּן בְּמַחֲזִיק בְּרָכָה (סק"ב) בְּסִפְקוֹ עַל גַּבֵּי פְּצִימִים, וְהָיָה שָׁם אִשָּׁפּוֹל עֲנָבִים שֶׁהָיָה מְדֻלֶּה עַל גַּבֵּי פְּצִימִים, וְנִשְׁאַר הָאִשָּׁפּוֹל תָּלוּי בְּסִפְקוֹ מְחֻבָּר לְגֶפֶן וּמְסֻלָּק נוֹי לְסֻכָּה וּבָטֵל לְגַבֵּהּ וְחִלָּה עָלָיו קְדֻשַּׁת נוֹי סֻכָּה, כָּתַב מַחֲזִיק בְּרָכָה שֶׁיֵּשׁ מִי שֶׁסָּבַר דְּלֹא מְהַנֵּי תְּנַאי בָּזֶה, וּבְסֵפֶר יַד אֱלִיָּהוּ דַּף צ"ט מַסִּיק, כַּיָּוֹן

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

דְּמִצְוָה. עַיֵּן שָׁם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק לח): **(ט) אֶלָּא בְּסֻכָּה שֶׁיָּשַׁב בָּהּ פַּעַם אַחַת.** עַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ב) (י) שֶׁאֲפִלּוּ לֹא נַעֲשֵׂית לְשֵׁם סֻכָּה, דְּהַיְינוּ שֶׁהָיְתָה עֲשׂוּיָה לְצֵל, כֵּיוָן דְּמִדִּינָא סֻכָּה כְּשֵׁרָה הִיא וְיָשַׁב בָּהּ פַּעַם אַחַת, אֲסוּרָה שׁוּב כָּל יְמֵי הֶחָג. וְנִרְאֶה לִי דְּמַיְירֵי (יא) שֶׁהִזְמִינָהּ מִתְּחִלָּה לְשֵׁם סֻכַּת הֶחָג, אוֹ שֶׁבְּעֵת שֶׁיָּשַׁב בָּהּ הָיָה (יב) דַּעְתּוֹ לֵישֵׁב בָּהּ כָּל יְמֵי הֶחָג, הָא לָאו הָכִי, לֹא נִתְקַדְּשָׁה בְּפַעַם אַחַת לִהְיוֹת שֵׁם סֻכַּת הֶחָג עָלֶיהָ, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְמַעְלָה בְּסָעִיף קָטָן ג'. וּמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ סֻכָּה בִּנְוִיָּה מִשָּׁנָה לְשָׁנָה, מִכָּל מָקוֹם אֵינָהּ אֲסוּרָה עַד שֶׁיָּשַׁב בָּהּ בֶּחָג, אַף עַל גַּב דִּכְבָר יָשַׁב בָּהּ בַּשָּׁנָה שֶׁעָבְרָה, מִכָּל מָקוֹם כְּשֶׁעָבַר הֶחָג בְּטֵלָה קְדֻשָּׁתָהּ, וְצָרִיךְ מַעֲשֶׂה אַחַר שֶׁתָּחוּל קְדֻשָּׁתָהּ, [א]כֵּן כָּתַב הַמְּגֵן אַבְרָהָם (שם). (יג) וְיֵשׁ מֵאַחֲרוֹנִים שֶׁמְּפַקְפְּקִין בָּזֶה, וְטוֹב לְהַחְמִיר: **ב (י) שֶׁתּוֹלִין בַּסֻּכָּה וְכוּ'.** בֵּין שֶׁתְּלוּיִין בַּסְּכָךְ (יד) וּבֵין שֶׁתְּלוּיִין בַּדְּפָנוֹת: **(יא) כְּדֵי לְנָאוֹתָהּ.** וְאִם יוֹדֵעַ שֶׁהַיְלָדִים יֹאכְלוּ מֵהֶם, מוּתָּר שֶׁלֹּא לְתָלוֹתָם, שֶׁיִּנָּתְקוּ הַחוּטִים וְיָבוֹאוּ לִידֵי חִלּוּל שַׁבָּת, וְגַם שֶׁמָּא יָבֹאוּ לֶאֱכָלָם. אָכֵן אִם יָכוֹל לְתָלוֹתָם בְּגֹבַהּ שֶׁלֹּא יוּכְלוּ הַיְלָדִים לְהַגִּיעַ לָשֶׁם, אוֹ שֶׁאֵין לוֹ יְלָדִים, מִצְוָה לְתָלוֹת נוֹי סֻכָּה [אַלְיָה רַבָּה (סק"י) בְּשֵׁם סֵפֶר חֲסִידִים רס"ג]. גַּם בְּשֻׁלְחָ"ה (נר מצוה סי' ד) כָּתַב דְּרָאוּי לְיַפּוֹת הַסֻּכָּה בְּקִרְמִין וּסְדִינִין וְלִתְלוֹת בָּהּ פֵּרוֹת חֲשׁוּבִין: **(יב) אָסוּר לְהִסְתַּפֵּק מֵהֶם.** דִּבְזוּי (טו) הוּא לְהַמְּצָוָה כְּשֶׁמִּסְתַּפֵּק מֵהֶם: **(יג) אֲפִלּוּ נָפְלוּ.** דְּכֵיוָן (טז) דְּאִתְקְצָאֵי לְבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת אִתְקְצָאֵי לְכָל הַיּוֹם טוֹב. (יז) וַאֲפִלּוּ נָפְלוּ בְּחֹל הַמּוֹעֵד, אֲסוּרִין: **(יד) וּבְיוֹם טוֹב וְשַׁבָּת כו'.** אֲבָל בְּחֹל הַמּוֹעֵד לֹא שַׁיָּךְ אִסּוּר טִלְטוּל, וְעַל כֵּן אִם נָפְלוּ מֻתָּר לְטַלְטְלָן וּלְהַחֲזִירָן לִמְקוֹמָן [טור]: **(טו) אָסוּר לְטַלְטְלָם וְכוּ'.** הֵינוּ אֲפִלּוּ לְדַעַת הַמַּתִּירִין לְעֵיל בְּסִימָן תצ"ה (ס"ד) מֻקְצֶה בְּיוֹם טוֹב כְּמוֹ בְּשַׁבָּת, בְּמֻקְצֶה כָּזֶה לְכוּלֵי עָלְמָא אָסוּר, (יח) דְּהָקְצוּ לְמִצְוָתָן: **(טז) בְּשָׁעָה שֶׁתִּלָּאֵם.** בָּא (יט) לְאַפּוֹקֵי, דְּלֹא נִימָא דְּזָקָא סָמוּךְ לְבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת: **(יז) כָּל בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת.** דְּיֵשׁ (כ) תְּחִלַּת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת וְיֵשׁ סוֹף בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, וּבְעִינַן שֶׁלֹּא יִבְדֹּל מֵהֶן כָּל זְמַן בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת: **(יח) שֶׁל שְׁמוֹנָה יָמִים.** פֵּרוּשׁ לְאַפּוֹקֵי (כא) כְּשֶׁאָמַר אֵינִי

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(י) הִנֵּה בָּעֶצֶם דִּין זֶה נִסְתַּפֵּק הַבַּיִת יוֹסֵף לְעֵיל בְּסִימָן תקי"ח (ד"ה הערשה סוכה), אַךְ הַמְּגֵן אַבְרָהָם הֵבִיא בְּעִנְיָנֵנוּ דִּין זֶה בִּפְשִׁיטוּת בְּשֵׁם ר"י: **(יא)** דַּהֲלֹא מִדִּמֵּינָן לְדִינָא דְּהַזְמָנָה, וּבְהַזְמָנָה קַיְימָא לַן לְעֵיל בְּסִימָן מ"ב (ס"ג) דְּצֹר בֵּיהּ וְלֹא אִזְמְנֵיהּ לָאו מִלְּתָא הִיא: **(יב)** דְּלְעֵיל קַיְימָא לַן שָׁם (משנ"ב ס"ק כד), דְּאִם בְּעֵת שֶׁצָּר פַּעַם אַחַת הָיָה דַּעְתּוֹ לֵישֵׁב בָּהּ כָּל יְמֵי הֶחָג, נֶחְשָׁב זֶה כְּאִלּוּ הָיָה הִזְמִינָהּ גַּם כֵּן: **(יג)** עַיֵּן בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק"ג) וּבְכוּרֵי יַעֲקֹב (סק"ח): **ב (יד)** גְּמָרָא דַּף י' (ע"ב): **(טו)** גְּמָרָא שָׁבָּת דַּף כ"ב (ע"א): **(מו)** תּוֹסְפוֹת שָׁם (ד"ה סוכה): **(יז)** הָרא"ש בְּתְשׁוּבָה (כלל כד סי' ט), וּמוּבָא בְּבֵאוּר הַגְּרַ"א: **(יח)** יָם שֶׁל שְׁלֹמֹה (ביצה פ"ד סי' ד) וּמְגֵן אַבְרָהָם (סק"ה) וְהַגְּרַ"א: **(יט)** כֵּן מוּכָח בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש אבל אם אמרו): **(כ)** עַיֵּן שַׁבָּת ל"ד עַמּוּד ב': **(כא)** כֵּן מוּכָח בְּבֵאוּר הַגְּרַ"א שֶׁמְּפֹרָשׁ בָּזֶה דִּבְרֵי רַמְבַּ"ן (שבת מה. ד"ה והאי) שֶׁהוּא

בֵּאוּר הַלָּכָה

עַל כָּל פָּנִים מִדְּרַבָּנָן, וְאִיהוּ סְבִירָא לַהּ דְּלֹא מִיתְסָרָא כְּלָל, וּבָזֶה סְבִירָא לַהּ לְהַבַּיִת יוֹסֵף (ד"ה עצי הסכך) כְּהָרַ"ן:

* **סְתָם. נִרְאֶה לִי דִּרְצוֹנוֹ לוֹמַר, לְאַפּוֹקֵי אִם פֵּרֵשׁ דְּאִלּוּ עוֹשֶׂה לְשֵׁם סֻכָּה וְאִלּוּ לְהוֹסִפָה בְּעִלְמָא:**
* **אֲבָל אִם הִזְמִינָהּ לְסֻכָּה. וְאֲפִלּוּ אִם עָשָׂאָהּ לְשֵׁם סֻכָּה,** וְכַנַּ"ל בְּסִימָן מ"ב בְּדִינֵי הַזְמָנָה, עַיֵּן שָׁם:
* **לֹא נֶאֶסְרָה.** נִרְאֶה לִי דְּלֹא אֲמְרָה אֶלָּא לְעִנְיַן קְדֻשַּׁת הֶחָג שֶׁחָל עַל הַסְּכָךְ, הוּא דְּבָעִינַן יָשַׁב בָּהּ בֶּחָג, **אֲבָל מִשּׁוּם מִקְצָה דְּסְתִירַת אֹהֶל דְּאָסוּר בְּכָל יוֹם טוֹב, הֵרִי לֹא תָלֵי בְּיֵשֵׁב בָּהּ לְגַמְרֵי, אֶלָּא דְּאִינָהּ אֲסוּרָה רַק בְּיוֹם טוֹב, וּבְחֹל הַמּוֹעֵד שָׁרֵי כְּהַאי גַּוְנָא** [מוֹר וּקְצִיעָה]:
* **דְּהַזְמָנָה לָאו מִלְּתָא הִיא.** וְצָרִיךְ עַיִּין, אִי הָכֵי אֲפִלּוּ אִי יָשַׁב בָּהּ אַחַר שֶׁקִּדֵּשׁ הַיּוֹם, לֹא לִיסְתָּרָא כְּלָל יוֹמָא אֶלָּא לְשָׁעָה שֶׁיָּשַׁב בָּהּ בִּלְבַד, דְּהָא אַכַּתִּי לֹא הָוֵי אִתְקְצָאֵי לְבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת וְלֹא אִתְקְצָאֵי לְכָלָּא יוֹמָא, וּלְכִי נָפַק תִּשְׁתָּרֵי [מוֹר וּקְצִיעָה הַנַּ"ל]. וְהִנֵּה לְפִי מַה שֶּׁכָּתַב מִקֹּדֶם, אֲפִלּוּ לֹא יָשַׁב בָּהּ כְּלָל אָסוּר עַד חֹל הַמּוֹעֵד, דִּמְשׁוּם סְתִירַת אֹהֶל הוּא מְקֻצָּה. וְנִרְאֶה דִּכְוָתְהוּ, דִּמְשׁוּם שֶׁחָג הֶחָג לֹא מִיתְסָרָא אֶלָּא לְשָׁעָה שֶׁיָּשַׁב בָּהּ:

ב * **אָסוּר לְהִסְתַּפֵּק מֵהֶם וְכוּ'. זֶהוּ אִם תָּלָאן קֹדֶם בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת רִאשׁוֹן, וְאִם תָּלָאן בְּיוֹם רִאשׁוֹן אוֹ בְּחֹל הַמּוֹעֵד, מֻתָּחִיל אִסּוּרוֹ מִן בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת הָרִאשׁוֹן שֶׁאַחַר זֶה עַד סוֹף יוֹם טוֹב, אֲבָל מִן עֵת הַתְּלִיָּה עַד הָעֶרֶב לֹא מִיתְסָרָא,** [כֵּן מוּכָח לְקַמָּה]:
* **כָּל שְׁמוֹנָה. עַיֵּן בְּשוּ"ת חֲתַם סוֹפֵר** אֹרַח חַיִּים סִימָן קפ"ד **בְּאֶחָד שֶׁהָיָה לוֹ אֶתְרוֹג מְיֻחָד וּתְלָאוֹ בְּהַסֻּכָּה לְנוֹי, וְאַחַר כָּךְ בְּיוֹם טוֹב בָּא אֶחָד מִן הַכְּפָר שֶׁלֹּא מְצָא אֶתְרוֹג לְקָנוֹת, וְהוֹרָה שֶׁמֻּתָּר לִטֹּל הָאֶתְרוֹג הֶתָּלוּי בַּסֻּכָּה לְנוֹי וְלָצֵאת בּוֹ, וְנִהְיֶה דְּיוֹם טוֹב אָסוּר בְּטִלְטוּל מְשׁוּם מֻקְצֶה, מִכָּל מָקוֹם בְּחֹל הַמּוֹעֵד שֶׁמֻּתָּר לְטַלְטְלוֹ הוּא הַדִּין דְּמֻתָּר לָצֵאת בּוֹ,** דִּמְצוֹת לָאו לְהָנוֹת נִתְּנוּ. וְעוֹד דְּהָא דְּאָסוּר לְהָנוֹת הוּא מְשׁוּם בִּזּוּי מִצְוָה, וְכָאן לֵיכָּא בִּזּוּי, דְּמֵעִקָּרָא הָוֵי רַק נוֹי מִצְוָה וְהִשְׁתָּא מִצְוָה גּוּפָא וּמְבָרְכִים עָלָיו. וְעַיֵּן שָׁם עוֹד שֶׁהֲאֲרִיךְ בָּזֶה, **וּמְסִיק דְּמֻתָּר נַמִּי לִבְעַל הָאֶתְרוֹג לְקַח מְעוֹת מְחִיר הָאֶתְרוֹג,** עַיֵּן שָׁם טַעְמוֹ:
* **וּבְיוֹם טוֹב וְשַׁבָּת אָסוּר. וְאִם נָפְלוּ הַנּוֹיִין עַל הַשֻּׁלְחָן וְאִי אֶפְשָׁר לֶאֱכֹל, יֵשׁ אוֹמְרִים דְּמְשׁוּם אֹכֶל נֶפֶשׁ בְּיוֹם טוֹב מֻתָּר לְטַלְטֵל הַמֻּקְצֶה וְלַהֲסִירָן. וְהַפְּרִי מְגַדִּים** (משז"ז סק"ד) **מַסִּיק דְּאִם אֶפְשָׁר עַל יְדֵי טִלְטוּל מִן הַצַּד לְנַעֵר הַסַּבָּלָא וְכַדּוֹמֶה, יַעֲשֶׂה, וְלֹא יְטַלְטֵל בְּיָדַיִם, עַיֵּן שָׁם. וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי אִם קַיְימֵי הַסְּכָךְ נוֹשְׁרִין הַרְבֵּה עַל הַשֻּׁלְחָן, אֶפְשָׁר דְּמֻתָּר לְטַלְטֵל אַף בְּשַׁבָּת לַהֲסִירָן אִם נִמְאַס מְזֶה,** מִידֵי דְּהָוֵי אֲגַרְף שֶׁל רְעִי:
* **דְּמֻקְצִים הֵם. הַיְינוּ בֵּין כְּשֶׁתְּלוּיִין עַל הַכֹּתֶל וּבֵין כְּשֶׁנָּפְלוּ:**

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וכן פסק בשו"ע הרב (סט"ז).

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת סֻכָּה סִימָן תרלח

ו טור ושאר פוסקים מקום דאבייי ורבא לעיל. ז שם בשם בעל הלכות גדולות.

(ב״י בשם ארחות חיים (סי׳ מח)), הֲרֵי זֶה מִסְתַּפֵּק מֻהָם (יט) בְּכָל עֵת שֶׁיִּרְצֶה, שֶׁהֲרֵי לֹא הִקְצָה אוֹתָם, וְלֹא חָלָה עֲלֵיהֶם קְדֻשַּׁת הַסֻּכָּה וְלֹא נֶחְשְׁבוּ כְּמוֹתָהּ. [1]וְדַוְקָא שֶׁמַּתְנָה בְּזֶה הַלָּשׁוֹן, אֲבָל אִם אָמַר אֲנִי מַתָּנָה עֲלֵיהֶם לְאָכְלָם כְּשֶׁיִּפְלוּ, אֵינוֹ כְּלוּם. (כ) [1]וְאִם אָמַר אֲנִי מַתָּנָה עֲלֵיהֶם לְאָכְלָם אֵימָתַי שֶׁאֶרְצֶה, מְהֻנֵּי, שֶׁגַּם בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת בִּכְלָל. הַגָּהּ: וְצָרִיךְ לַעֲשׂוֹת (כא) הַתְּנַאי קֹדֶם בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת (ו) (כב) הָרִאשׁוֹן (דברי עצמו כסברת ארחות חיים (שם) שהביא הבית יוסף (שם), ולא כמהרי״ל (מנהגים)). יֵשׁ מִן הָאַחֲרוֹנִים שֶׁכָּתְבוּ [א]דְּבַזְּמַן הַזֶּה (כג) אֵין נוֹהֲגִים (ז) לְהַתְנוֹת (מהרי״ל (שם)), וְהָכִי נָהוּג בְּנוֹיִין הַתְּלוּיִם בְּסָכָךְ, אֲבָל בְּנוֹיִין שֶׁנּוֹתְנִים בַּדְּפָנוֹת, כְּגוֹן סְדִינִין הַמְצֻיָּרִים, נוֹהֲגִין לְטַלְטְלָם מִפְּנֵי הַגְּשָׁמִים אֲפִלּוּ בְּלֹא תְּנַאי, מִשּׁוּם דְּיֵשׁ אוֹמְרִים דְּאֵין אִסּוּר בַּדְּפָנוֹת עַצְמָן, (כד) כָּל שֶׁכֵּן בַּנּוֹיִין. וּמִכָּל מָקוֹם טוֹב (מ) לְהַתְנוֹת עֲלֵיהֶם (דרכי משה (פוסק ה)). (כה) אִם סָכַךְ בַּהֲדַס אוֹ תָּלָה בַּסֻּכָּה אֶתְרוֹג לְנוֹי, מֻתָּר לְהָרִיחַ בּוֹ, דִּלֹּא הֻקְצָה מֵרֵיחַ, רַק שֶׁלֹּא יִגַּע בּוֹ, דְּאָסוּר בְּטִלְטוּל. (כו) וְיֵשׁ אוֹסְרִים בַּהֲדַס (ר״ן סוף פרק לולב הגזול (יח. ד״ה והדס)) כְּדִלְקַמָּן סִימָן תרנ״ג (ס״ח):

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

שֶׁאֶשְׁכּוֹל זֶה שָׁם נִמְצָא מִתְּחִלָּה וְלֹא נִתְלָה בְּכַוָּנַת נוֹי, לֹא חָלָה עָלָיו קְדֻשָּׁה וּמֻתָּר לֶאֱכֹלוֹ בְּלֹא שׁוּם תְּנַאי, אַף אִם כֵּן לְהַנִּיחוֹ מְשׁוּם נוֹי, לְרַשִׁ״י (ביצה ל: ד״ה אביי) לֹא מְהֻנֵּי תְּנַאי וּלְרַ״ן (שם יז. ד״ה הלכך) מְהֻנֵּי, עַיֵּן שָׁם:

בֵּאוּר הֵיטֵב

(ו) **הָרִאשׁוֹן.** דְּאִם לֹא כֵּן, כֵּיוָן דְּחִיְּלֵיהּ אִיסּוּרָא בֵּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת קַמָּא, מִמֵּילָא חִיְּלֵיהּ בְּכוּלְּהוּ, דְּכִיוָן דְּאֵרְכְּתָא דְּמֵי לְעִנְיָן זֶה, וְלָא מְהֻנֵּי תּוּ תְּנַאי: (ז) **לְהַתְנוֹת.** מִשּׁוּם דְּלָא בְּקִיאֵי שִׁפּוּר בִּתְנַאי: (מ) **לְהַתְנוֹת.** וְעַ״ז (סק״ח) כָּתַב, נִרְאֶה לִי לְהַקֵּל בְּסִדְרִינִים הַמְצֻיָּרִים שֵׁשׁ חֲשֵׁשׁ מִפְּנֵי גְּנָבִים, אֲנָן סָהֲדֵי שֶׁלֹּא תִּלָּאֵן שָׁם מִתְּחִלָּה לְהְיוֹתָן שָׁם תָּמִיד, עַל כֵּן לֹא אִתְּקְצוּ כְּלָל וַאֲפִלּוּ לֹא הִתְנוּ, עַיֵּן שָׁם. וְכָתַב מַהֲרִי״ל (מנהגים), מֻתָּר לְתְלוֹת יְרִיעוֹת שַׁעֲטָנֵז, רַק שֶׁיִּהְיוּ תְּלוּיִם לְמַעְלָה מִהַּשְּׁמִישׁ אָדָם. כָּתַב דַּרְכֵי מֹשֶׁה (אות ה), לֹא יִקְשֹׁר הַנּוֹיִין, דְּאָסוּר לְהַתִּירָן בְּיוֹם טוֹב, אֶלָּא יַעֲשֶׂה עֲנִיבָה, עַיֵּן סִימָן שי״ז (ס״ה). אוֹתָן הַחוֹקְקִים פְּסוּק בַּסֻּכּוֹת תֵּשְׁבוּ כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן רפ״ג [דְּהַיְנוּ שֶׁכָּתַב בִּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן רפ״ג בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה וכתב עוד שם) וּבְטֻ״ז (סק״ב). וְאַף אַחַר סְכּוֹת לֹא יִפְסַע עַל עֲצֵי סֻכָּה, דְּתַשְׁמִישֵׁי מִצְוָה הֵן כְּגוֹן צִיצִית וְלוּלָב. מֻגָּן אַבְרָהָם, עַיֵּן שָׁם:

(סק״ט). וְעַיֵּן סִימָן כ״א סָעִיף קָטָן ב׳ כָּתַבְתִּי בְּשֵׁם הַט״ז (סק״ב), דִּבְסֻכָּךְ סֻכָּה טוֹב שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת לְצֹרֶךְ דָּבָר שֶׁאֵינוֹ כָּבוֹד לַמִּצְוָה שָׁעְבְּרָה, עַיֵּן שָׁם:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בּוֹדֵל מֵהֶן כָּל בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת שֶׁל עֶרֶב יוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן, דְּאִז חִיְּלָא קְדֻשָּׁה עַל כָּל פָּנִים בְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת שֶׁל שְׁאָר יוֹמֵי, וְאָסוּר מִיּוֹם טוֹב שֵׁנִי עַד סוֹף יוֹם טוֹב, וְאִי אָמַר סְתָם אֵינִי בּוֹדֵל מֵהֶן כָּל בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, אֶפְשָׁר דְּכִלּוּל בָּזֶה כָּל שְׁמוֹנַת הַיָּמִים: (יט) **בְּכָל עֵת שֶׁיִּרְצֶה.** פֵּרוּשׁ אֲפִלּוּ (כנ) כְּשֶׁהֵן תְּלוּיִין, וְכָל שֶׁכֵּן דְּהַתְנָאי מְהֻנֵּי לְהַנִּיחָן כְּשֶׁיִּפְלוּ: (כ) **וְאִם אָמַר וְכוּ׳.** מֵיירֵי גַּם כֵּן שֶׁאָמַר בְּשָׁעָה שֶׁתְּלָאָם, אוֹ עַל כָּל פָּנִים קֹדֶם בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת: (כא) **הַתְנָאי קֹדֶם וְכוּ׳.** דְּכֵיוָן שֶׁנִּכְנַס בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, אִתְּקְצָאֵי. וּלְפִי מַאי דְּמַסְקִינַן לְעֵיל בְּסִימָן רס״א (ס״ק כג) דְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת מַתְחִיל תֵּכֶף אַחַר שְׁקִיעָה, צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת הַתְּנָאי קֹדֶם שְׁקִיעָה: (כב) **הָרִאשׁוֹן.** דְּאִם לֹא כֵּן, כֵּיוָן דְּחִיְּיל אִיסּוּרָא בְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת קַמָּא, מִמֵּילָא חִיְּיל בְּכוּלְּהוּ, דְּכִיוָן דְּאֵרְכְּתָא דְּמֵי לְעִנְיָן זֶה, וְלָא מְהֻנֵּי תּוּ תְּנַאי: (כג) **אֵין נוֹהֲגִין לְהַתְנוֹת.** מִשּׁוּם דְּלָא בְּקִיאֵי שִׁפּוּר בִּתְנַאי. וְיֵשׁ מֵאַחֲרוֹנִים (כד) שֶׁמְּפַקְפְּקִין בְּטַעַם זֶה, דַּהֲלֹא לְשׁוֹן הַתְּנַאי מְפֹרָשׁ בַּגְּמָרָא, וְאֵין שַׂיָּךְ בְּקִיאוּת: (כד) **כָּל שֶׁכֵּן בְּנוֹיִין.** הָרַבֵּה אַחֲרוֹנִים (כה) הִשִּׂיגוּ עַל זֶה, וְדַעְתָּם דִּנוֹי סֻכָּה בְּוַדַּאי אָסוּרִים בְּלֹא תְּנַאי מִדִּינָא, דִּנוֹי בְּסָכָךְ הֵן. וְעַיֵּן בְּטֻ״ז (סק״ח) שֶׁהִסְכִּים לְהָקֵל בְּסִדְרִינִים הַמְצֻיָּרִים שֵׁשׁ חֲשֵׁשׁ מִפְּנֵי גְּנָבִים, אֲנָן סָהֲדֵי שֶׁלֹּא תִּלָּאֵן לְשָׁם מִתְּחִלָּה לִהְיוֹתָן שָׁם תָּמִיד, עַל כֵּן לֹא אִתְּקְצוּ כְּלָל וַאֲפִלּוּ לֹא הִתְנוּ. (כה) וּמִכָּל מָקוֹם לְכַתְּחִלָּה טוֹב לְהַתְנוֹת כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַמְ״א, דְּהֵינוּ שֶׁיֹּאמַר קֹדֶם בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת אֵינִי בּוֹדֵל מֵהֶן כָּל בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת וְכַנַּ״ל. (כו) מִי שֶׁדַּעְתּוֹ לְהָסִיר נוֹי סֻכָּה בְּיוֹם טוֹב מִפְּנֵי הַגְּשָׁמִים וְהַגְּנָבִים, יְזַהֵר מִתְּחִלָּה שֶׁלֹּא יִקְשֹׁר הַנּוֹיִין בַּסֻּכָּה בְּקֶשֶׁר גָּמוּר, שֶׁהֲרֵי אָסוּר לְהַתִּירָן בְּיוֹם טוֹב, אֶלָּא יַעֲנִבֵם. (כט) אֵין לַעֲשׂוֹת דָּפְנוֹת הַסֻּכָּה מִירִיעוֹת שַׁעֲטָנֵז, וְכֵן לֹא יִתְלֶה שַׁעֲטָנֵז לְנוֹי, אֶלָּא אִם כֵּן גְּבוֹהִין מִהַּשְּׁמִישׁ אָדָם. אָסוּר לַחְקֹק פְּסוּק 'בַּסֻּכּוֹת תֵּשְׁבוּ' עַל דַּלֶּעֶת וְכַיּוֹצֵא בּוֹ וְלִתְלוֹתוֹ בַּסֻּכָּה, דְּיָבוֹא לִידֵי בִּזָּיוֹן, וְגַם שָׁאסוּר לִכְתֹּב פְּסוּקִים מִן הַתּוֹרָה אֶלָּא אִם כֵּן יֵשׁ בָּהֶן סֵפֶר שָׁלֵם כְּמוֹ שְׁנִתְבָּאֵר בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן רפ״ג (ס״ד), וְאַף עַל גַּב דְּנוֹהֲגִין הֶתֵּר, לְהִתְלַמֵּד בָּהֶן דָּוְקָא, אֲבָל שֶׁלֹּא לְצֹרֶךְ, אָסוּר [אַחֲרוֹנִים]. עוֹד כָּתְבוּ דְּאַף אַחַר סְכּוֹת לֹא יִפְסַע עַל עֲצֵי סֻכָּה, דְּתַשְׁמִישֵׁי מִצְוָה הֵם כְּמוֹ צִיצִית וְלוּלָב, וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן כ״א בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן ו׳. וְעַל כֵּן יֵשׁ לִמְחוֹת בָּאֲנָשִׁים שֶׁזּוֹרְקִין אַחַר סְכּוֹת עֲצֵי הַסֻּכָּךְ לְחוּץ בְּמָקוֹם שֶׁרַבִּים רְגִילִין לִפְסֹעַ עֲלֵיהֶן, וַאֲפִלּוּ אֵינָנּוּ מָקוֹם אַשְׁפָּה: (כה) **אִם סָכַךְ בַּהֲדַס.** דְּאַף דְּסָתָם הֲדַס עוֹמֵד לְהָרִיחַ, הָכָא דְּסִכַּךְ בּוֹ כְּמוֹ בְּשָׁאָר עֵצִים, אָמְרִינַן דְּמִמַּעֲשֶׂה עֵצִים אַקְצְיֵיהּ מִלְּשַׁמֵּשׁ וּלְהַבְעִיר וְלֹא מֵרִיחוֹ. וְאֵין הָכִי נַמִּי דְּאִם הָיָה תּוֹלֶה אוֹתוֹ בַּסֻּכָּה לְנוֹי, (ל) בְּוַדַּאי אַקְצְיֵיהּ מֵרִיחוֹ [פְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״י)]. וּבְאֶתְרוֹג, אַף דְּתָלָהּ לְנוֹי מֻתָּר לְהָרִיחַ בּוֹ, דְּעִקָּרוֹ עוֹמֵד לֶאֱכִילָה וְלֹא לְהָרִיחַ, עַל כֵּן אָמְרִינַן דְּמֵאֲכִילָה אַקְצְיֵיהּ וְלֹא מֵרִיחַ: (כו) **וְיֵשׁ אוֹסְרִים בַּהֲדַס.** אֲבָל בְּאֶתְרוֹג לְכוֹלֵי עָלְמָא מֻתָּר, דְּעִקָּרוֹ עוֹמֵד לַאֲכִילָה, וּמֵאֲכִילָה אַקְצְיֵיהּ. וְעַיֵּן בְּטֻ״ז סָעִיף קָטָן ג׳ שֶׁפָּסַק לְהַתִּיר כַּדֵּעָה הָרִאשׁוֹנָה,

וְכֵן הֶעְתִּיק בְּדֶרֶךְ הַחַיִּים (דיני סוכה ונרייה ס״ג):

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(כנ) וּלְאַפּוּקֵי מִדַּעַת הַמַּחְמִירִין בָּזֶה, עַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש לפי תירוץ אחר של התוספות): (כג) טַ״ז (סק״ו). **וְכַנּוֹתוֹ דֶּרֶךְ לַחְמָרָא אֲמְרִינַן זֶה, אֲבָל לְהָקֵל, כְּגוֹן אִם אָמַר אֵינִי בּוֹדֵל כָּל בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת שֶׁל עֶרֶב יוֹם טוֹב רִאשׁוֹן, לֹא מְהֻנֵּי זֶה לְעִנְיַן שְׁאָר יוֹמֵי.** וְאֶפְשָׁר דְּהַשַּׁעַם, כֵּיוָן שֶׁיִּחֵד וְאָמַר מִבֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת שֶׁל עֶרֶב יוֹם טוֹב רִאשׁוֹן, מַשְׁמַע דְּמִשְׁאָר בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת רְצוֹנוֹ לִבְדֹּל מֵהֶן. וּכְעֵין זֶה כָּתַב בְּיָם שֶׁל שְׁלֹמֹה (שם): (כד) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט): **(כה)** עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט) וְעַ״ז (סק״ח) וְהַגְּרָ״א. **וְהֵנָּה בִּימֵיהֶם לֹא נִדְפַּס סֵפֶר הֶעָטוּר,** וְעַל כֵּן תִּפְסוֹ כֻּלָּם עַל דֶּרֶךְ זוֹ דְּנוֹי סֻכָּה וְדָפְנוֹתֶיהָ, מִן דַּף י״ (ע״ב), **וְאִלּוּ רְאוּ מַה שֶּׁכָּתַב שָׁם** דְּאֶפְשָׁר דְּהַפְּרוּשׁ הוּא מִן הַצַּד שֶׁל הַסֻּכָּךְ, וְלֹא כְּפֵרוּשׁ רַשִׁ״י (שם ד״ה דילמא) דְּהוּא מִן הַצַּד שֶׁל דְּפָנוֹת, **לֹא הָיוּ תְּמֵהִין עַל זֶה לְיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א]** וּבשו״ע הרב האריך בדיני תנאים אלו ולא הזכיר מנהג זה כלל.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah